

# Teorie trhu práce

**Učitel:** prof. PhDr. Tomáš Sirovátka, CSc, katedra sociální politiky a sociální práce

**Způsob zakončení kursu:** zkouška (písemný test, ústní), průběžné splnění úkolů (2 testy, zadané domácí úkoly, aktivní účast na seminářích)

## Program na semestr

### Celková makro(ekonomická) perspektiva

1. Hospodářský cyklus, reálný a potenciální produkt, vztah HDP, produktivita, reálná mzda a nezaměstnanost. Okunův zákon.
2. Nezaměstnanost a inflace : krátkodobá Phillipsova křivka. Posuny křivky a dlouhodobá Phillipsova křivka, inflační očekávání a setrvačná míra inflace, teorie racionálních očekávání, přirozená míra nezaměstnanosti.
3. Typy nezaměstnanosti : frikční, cyklická a strukturální, jejich příčiny a vztah k přirozené míře nezaměstnanosti, možnosti jejich empirického odlišení.

### Parciální perspektiva trhu práce

#### *Utváření nabídky a poptávky po práci*

4. Práce jako faktor produkce, lidský kapitál, specifika trhu práce, mimoekonomické faktory nabídky práce. Nabídka práce : substitute spotřeby a volného času, indifferenční křivky, vliv reálné mzdy.
5. Utváření nabídky práce : příjmový efekt a substituční efekt. Individuální a agregovaná nabídka práce, její elasticita.
6. Utváření poptávky po práci : produkční funkce, vliv mezní produktivity práce a reálné mzdy, vlivy změn na trhu zboží a trhu výrobních faktorů.

#### *Rovnováha a poruchy na trhu práce*

7. Statická rovnováha na trhu práce: interakce nabídky a poptávky, dobrovolná nezaměstnanost, role reálné mzdy.
8. Nedobrovolná nezaměstnanost, rigidita mezd a vliv odborů, efekty odborového vyjednávání, typy odborového vyjednávání, další institucionální vlivy : minimální mzdy, pracovní legislativa.
9. Dynamická interpretace nezaměstnanosti : pohyb pracovníků, teorie hledání práce, Beveridgova křivka. Hystereze pracovního trhu, pojem, mechanismus a příčiny.

#### *Rozšiřující interpretace nezaměstnanosti (institucionální, sociologizující přístupy)*

10. Neokeynesiánství a role agregované poptávky, doplnění neoliberální teorie : teorie implicitních smluv, teorie vyjednaných mezd, nedokonalá soutěž.
11. Institucionální teorie : teorie lidského kapitálu, teorie insiderů-outsiderů, teorie efektivních mezd, teorie spravedlivých mezd.

#### *Segmentace trhu práce*

12. Segmentace trhu práce : pojem, typy segmentace, ekonomické a sociální příčiny, typy trhu práce : lokální, odvětvové, firemní.
13. Důsledky segmentace pro rovnováhu pracovního trhu a nezaměstnanost. Dualita pracovních trhů, širší sociální dopady. Analýza : stav a tok, struktura, indikátory, typologie pracovních trhů.

## **Literatura (klíčové texty zvýrazněny)**

### **Celková makroekonomická perspektiva**

- **Samuelson P.A. , Nordhaus W.D.: Ekonomie, Praha : Svoboda,1991. Kapitoly 13,14,15 - s. 285-344. (Nezaměstnanost, Inlace, Nezaměstnanost a Inlace) dále i části vysvětlující zde použité pojmy jako zvl. hospodářský cyklus, společenský produkt, Okunův zákon.**
- **Layard R. Nickell S., Jackman R. : The Unemployment Crisis. Oxford Univ. Press, 1995, s. 1-26.**
- Dornbusch R., Fischer S. : Makroekonomie, Praha SPN+ Economics, 1994, kap. 1, 8, 9, 16, 17.
- Růst, konkurenceschopnost, zaměstnanost: výzvy a cesty vpřed do 21. Století. (Bílá kniha). Praha 1994, Ústav mezinárodních vztahů.
- **Parciální perspektiva trhu práce**

#### *Utváření nabídky a poptávky po práci*

- Soubor materiálů k předmětu Teorie trhu práce (xerografický materiál)
- **Burda M., Wyplosz Ch. Macroeconomics. A European Text. Oxford Univ. Press 1997, s. 135-164.**

#### *Rovnováha a poruchy na trhu práce*

- Soubor materiálů k předmětu Teorie trhu práce (xerografický materiál)
- **Sirovátka T. : Politika pracovního trhu, Masarykova univerzita, 1995, s. 5-15.**
- Burda M. : Unemployment, labour markets and structural change in Eastern Europe, Economic Policy, 16, April 1993 : 102-118.
- **Layard R. Nickell S., Jackman R. : The Unemployment Crisis. Oxford Univ. Press, 1995, s. 53-83.**

- Layard R. "Preventing Long-Term Unemployment: An Economic Analysis. In: Jordi Gual : The Social Challenge of Job Creation, Brookfield, Edward Elgar 1996, s. 55-69.

*Další interpretace nezaměstnanosti*

- **Sirovátka T. : Politika pracovního trhu, Masarykova univerzita, 1995, s. 15-20.**
- Mareš P. : Nezaměstnanost jako sociální problém. SLON 1994, s. 26-33.
- Elliott R.F. : Labour Economics, Mc Graw-Hill 1991, s. 467-519. (doporučená literatura).
- Jordi Gual : Four Myths about Employment, Brookfield, Edward Elgar 1996, s. 4-11.

*Segmentace trhu práce*

- **Sirovátka T. : Politika pracovního trhu, Masarykova univerzita, 1995, s. 21-30.**
- **Sirovátka T.: Marginalizace na pracovním trhu : příčiny diskvalifikace a selhávání pracovní síly, Masarykova univerzita, 1997, s.1 - 72.**
- Mareš P. : Nezaměstnanost jako sociální problém. SLON : 47-55.